

have to Institutioner, begge to umaadelig dyre, naar den ene er i Stand til at udrette Arbejdet. Hedeselskabet har fra Dalgas's Dage og til nu gjort saa stor en Gerning og øvet den saa vel, at jeg nok tror, at det vil være i Stand til at røgte sit Hverv; saa kan jeg ikke forstaa, hvorfor man skal give en Del af Arbejdet til andre, og jeg tror heller ikke, det bliver til Gavn.

Jeg har et Par Bemærkninger, som jeg gerne vil rette til den højtærede Indenrigsminister. Indenrigsministeren fremsatte forleden Dag i Studenterforeningen, om man vil, et Program for den nye Tid. Jeg læste Referatet med megen Opmærksomhed, og jeg synes, det var et meget kort og ogsaa et meget godt Program, idet det nærmest var indbefattet i Ordet: Orden. Og dette, at der skal være Orden i alt, vil jo sige, at Maskineriet skal virke regelmæssigt og saaledes, at der bliver Tilfredshed i Arbejdet. Jeg spurgte saa mig selv: Er det det, den højtærede Indenrigsminister har naaet? Jeg tror, den højtærede Indenrigsminister har villet det bedste, men naar jeg ser ud over Landet og spørger mig selv: Har hans Arbejde bragt Ro, har det bragt Tilfredshed? saa maa jeg svare: Nej, der er i ingen Kredse bragt hverken Ro eller Tilfredshed, tværtimod, der er en Uro overalt. Det viste sig i Fjor, da alle Husmandsforeninger og Landboforeninger i Viborg Amt indsendte et Andragende til Indenrigsministeren og Rigsdagen om at faa Forholdene opklaret angaaende Kornleveringen. Indenrigsministeren lovede den Gang, at Sagen skulde blive undersøgt i alle Amter, og naar den var undersøgt, skulde der blive givet Meddelelse til Rigsdagen derom. Jeg har ikke set, at det er sket, men det kan være min Fejl, og jeg tvivler selvfølgelig ikke paa, at Meddelelse derom vil komme, hvis det ikke allerede er sket. Men jeg nævner Tilfældet, fordi det er et Bevis paa, at der er ikke Ro og ikke Tilfredshed, fordi man finder, at der har ikke været Orden i det System, hvorefter der er handlet.

Der er en anden Sag, som jeg ogsaa gerne vil minde om, og det er for mig i alt Fald af langt større Betydning. Det er det Spørgsmaal, som jeg i Fjor havde Lejlighed til at drøfte med den højtærede Indenrigsminister og med andre, det saakaldte Brunkuls-Spørgsmaal. Jeg kommer ikke tilbage til Brunkuls-Spørgsmaalet i egentlig Forstand, men jeg har den Opfattelse i Dag, som jeg havde i Fjor, og som jeg haaber mere og mere maa trænge igennem alle Vegne, at paa et Punkt ved denne Sags Af-

gørelse har man handlet mod det, der er Ret og Billighed, hvad en Statsmagt aldrig maa gøre.

Jeg skal slet ikke komme tilbage til Historien Fasterholt, det er og vil altid blive en sørgelig historisk Erindring for Brændselsnævnet, for Indenrigsministeren og for den danske Statskasse. Man kunde fristes til at sige, at der dér i egentligste Forstand er gaaet Ild i Spotterens Hus, idet man dér har spildt Hundredetusinder af Kroner ved, at Brunkullene, som var kastede op i Dynger, har antændt sig sig selv og vist til Dels er brændt op. Der har været en Slukningsstyrke derovre, som har arbejdet i adskillige Maaneder for at slukke Ilden, men man var ikke i Stand til at gøre det; der har i Aar, og siden Staten begyndte sit Arbejde, været en Arbejdsstyrke paa vistnok indtil 200 Mand, undertiden lidt færre; deres Arbejde har været af den Art, som man betegner med Udtrykket: at øse Vand i Danaidernes Kar. Man kaldte Overingeniøren for de danske Statsbaner til for at faa Orden i Sagen, for at faa anlagt Spor og for at faa gravet Tunneler under Banen o. s. v. Men alt Arbejde var omsonst, nu har den danske Stat maattet opgave sit Arbejde dér; der leveres ingen Kul mere derfra, man siger, ingen vil have dem. Det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen) sagde, den Gang han var der og saa de forberedende Arbejder, der er foretagne: I dette Arbejde skal jeg ingen Aktier have. Det saa heller ikke lovende ud, men der var private, som vilde prøve et Tag, og dem afskar man fra at gøre et Arbejde ved at sige: Her tager Staten Affære. Det var saamænd godt for det nævnte ærede Medlem, at han ikke havde Lyst til at tage Aktier, det havde jeg heller ikke. Det har været en Nedgravning af Hundredetusinder af Kroner for den danske Stat, nu er det hele opgivet, der er intet og vil sikkert intet blive at gøre paa denne Plet.

Naar jeg derefter vender mig til den anden Side af denne Sag, som jeg har fremdraget, Historien om Troldhede, kan jeg kun sige, at her er efter min Mening begaaet den største Uret mod en enkelt Mand, som tænkes kan. Her har man sat et Arbejde i System, og dette Arbejde har i alt Fald i Sommer været af den Karakter, at der, saa vidt jeg ved, i adskillige Maaneder er leveret 40 Vognladninger Brunkul om Dagen til Priser, som i alt Fald maa give den danske Stat et ret rigeligt Overskud. Med de Priser, Staten faar, vil det sige mindst 3—4 Millioner om Aaret, og jeg gaar ud fra, at Staten maa tjene i alt Fald